

Wet OHP Landbouw in de praktijk: afnemers van voedselproducten

Rapport I&O Research

Colofon

Uitgave

I&O Research
Piet Heinkade 55
1019 GM Amsterdam

Rapportnummer

2023/231

Datum

december 2023

Opdrachtgever

Autoriteit Consument & Markt

Auteurs

Melle Conradie
Bram Doms

Copyright

Het overnemen uit deze publicatie is toegestaan, mits de bron duidelijk wordt vermeld.

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting	4
1 Achtergrond	7
1.1 Aanleiding	7
1.2 Doel van het onderzoek	7
1.3 Methode, context en respons	8
2 Kennis over de Wet OHP Landbouw	11
2.1 Zes op de tien afnemers denken dat op korte termijn annuleren is toegestaan	11
2.2 Driekwart afnemers nog niet bekend met Wet OHP Landbouw	11
3 Ervaring met oneerlijke handelspraktijken	13
3.1 Drie op tien afnemers zien dat op korte termijn geannuleerd of te laat betaald wordt in hun sector	13
3.2 Dertig dagen na afgesproken datum betalen komt relatief vaak voor	15
4 Implementatie Wet OHP Landbouw	16
4.1 Naleving Wet OHP Landbouw vooral belegd bij directie of management	16
4.2 Helpt afnemers voerde geen aanpassingen door naar aanleiding van de Wet OHP Landbouw	16
5 Bekendheid Autoriteit Consument & Markt	17
5.1 Acht procent noemt de ACM spontaan als toezichthouder Wet OHP Landbouw	17
5.2 Vier op vijf afnemers niet goed bekend met activiteiten ACM	18
A Bijlage: vragenlijst	19
B Bijlage: vooraankondiging	26

Managementsamenvatting

Achtergrond

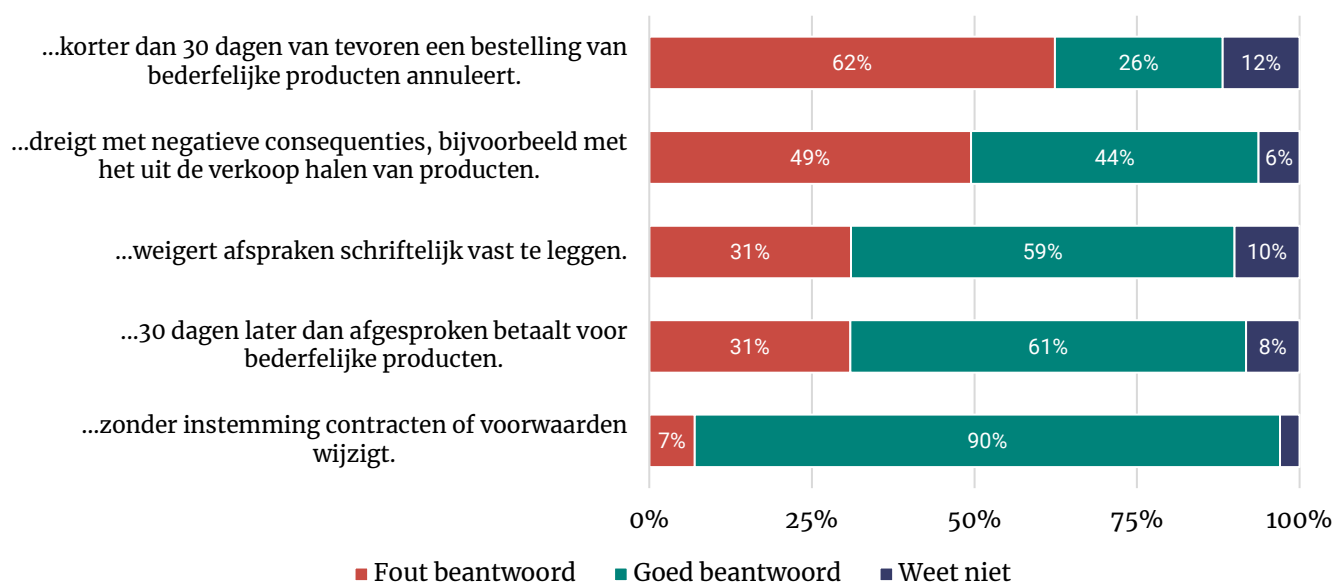
De op 1 november 2021 ingevoerde Wet oneerlijke handelspraktijken in de landbouw- en voedselvoorzieningsketen (hierna: Wet OHP Landbouw) moet de onderhandelingspositie van boeren, tuinders en vissers tegenover grotere en geconcentreerde marktpartijen versterken. Bijvoorbeeld wanneer boeren, tuinders en vissers door afnemers te laat betaald worden voor bederfelijke producten of wanneer bestellingen van deze producten kort van tevoren geannuleerd worden. In opdracht van de Autoriteit Consument & Markt (ACM) voerde I&O Research onderzoek uit naar kennis over de Wet OHP Landbouw en de ervaring met oneerlijke handelspraktijken bij grotere afnemers van voedingsproducten (ten minste 2 miljoen euro omzet). In totaal werden hiervoor 226 ondernemers uit de doelgroep telefonisch geïnterviewd in de periode van 2 oktober tot en met 9 november 2023.

Kennis over de Wet OHP Landbouw

Zes op de tien afnemers denken dat op korte termijn annuleren is toegestaan

De afnemers kregen vijf verschillende oneerlijke handelspraktijken voorgelegd. Vooral bij het korter dan 30 dagen van tevoren annuleren van een bestelling met bederfelijke waren (62% heeft het fout en denkt dat dit mag) en het dreigen met negatieve consequenties (49% fout) denkt een groot deel onterecht dat dit mag. Afnemers schatten beter in dat men niet mag weigeren om afspraken schriftelijk vast te leggen (31% fout), niet meer dan 30 dagen later dan afgesproken mag betalen (31% fout) en zonder instemming contracten of voorwaarden mag wijzigen (7% fout). Naast de foute antwoorden weet per handelspraktijk 3 tot 12 procent niet of het wel of niet is toegestaan.

Is het volgens de wet toegestaan dat u als afnemer... (n=226)

Driekwart afnemers nog niet bekend met Wet OHP Landbouw

Drie op de vier afnemers (76%) hadden voor het onderzoek nog niet van de Wet OHP Landbouw gehoord. Een kwart van de afnemers was al wel bekend met de wet: 6 procent zegt goed op de hoogte te zijn en 18 procent heeft ervan gehoord, maar kent de inhoud van de wet niet precies. De afnemers die de wet al voor het onderzoek kenden, hoorden hier vooral over via nieuwsbrieven (23%), advertenties (19%) en/of social media (19%).

Ervaring met oneerlijke handelspraktijken

Drie op tien afnemers zien dat op korte termijn geannuleerd of te laat betaald wordt in hun sector

Afnemers kregen vijf voorbeelden van oneerlijke handelspraktijken voorgelegd (zie onderstaande figuur). Het meest hoorden afnemers het afgelopen jaar dat andere afnemers in de sector korter dan 30 dagen van tevoren een bestelling van bederfelijke producten annuleerden (30%). Dit is ook de oneerlijke handelspraktijk waarvan men het meest (62%) denkt dat dit mag. Bijna net zoveel afnemers (27%) hoorden dat er meer dan 30 dagen te laat betaald werd voor bederfelijke producten. Dit terwijl duidelijk minder afnemers (31%) denken dat dit toegestaan is. Daarmee zijn kort van tevoren annuleren en te laat betalen de meest gerapporteerde oneerlijke handelspraktijken.

Heeft u het afgelopen jaar wel eens in uw sector gezien of gehoord dat andere afnemers... (n=226)

Ondernemers in de groothandel horen vaker over oneerlijke handelspraktijken

Afnemers in de groothandel hebben gemiddeld meer gehoord van oneerlijke handelspraktijken. Meer dan andere afnemers hoorden of zagen zij dat in hun sector bestellingen kort van tevoren geannuleerd werden (47%), later dan afgesproken werd betaald (46%) en zonder instemming contracten of voorwaarden werden gewijzigd (20%). Afnemers uit de supermarktsector hebben juist minder ervaring met deze drie handelspraktijken: respectievelijk 19 procent, 13 procent en 5 procent heeft er het afgelopen jaar iets van gehoord of gezien in de sector.

Later dan 30 dagen te laat betalen meest voorkomende oneerlijke handelspraktijk

De afnemers die ervaring hadden met oneerlijke handelspraktijken zijn gevraagd hoe vaak ze dit in de afgelopen twee jaar meemaakten. Zes procent van alle afnemers in het onderzoek geeft aan dat te laat betalen (meer dan 30 dagen te laat) vaak voorkomt. Kort van tevoren annuleren gebeurt volgens 4 procent vaak. De andere oneerlijke handelspraktijken vinden minder frequent plaats.

Implementatie Wet OHP Landbouw

Naleving OHP vooral belegd bij directie of management

Een derde van de afnemers (33%) heeft de naleving voor de Wet OHP Landbouw bij een specifieke persoon of afdeling binnen de organisatie belegd. De eigenaar, directeur of manager wordt het vaakst genoemd. Hierna volgen de afdeling inkoop of verkoop en de kwaliteitsafdeling of individuele kwaliteitsmedewerkers.

Helpt afnemers voerde geen aanpassingen door naar aanleiding van Wet OHP Landbouw

Acht procent van de afnemers voerde een of meerdere wijzingen door om te voldoen aan de Wet OHP Landbouw. Het gaat dan onder andere om het aanpassen van voorwaarden in leveringscontracten, het opzetten of aanpassen van een klachtenloket of het instellen van een compliance cursus. Afnemers die niets hebben gedaan, hadden nog lang niet altijd gehoord van de wet. Ook hoefden veel afnemers naar eigen zeggen niets aan te passen omdat ze altijd al aan de wet voldeden.

Bekendheid Autoriteit Consument & Markt

ACM weinig bekend als toezichthouder Wet OHP Landbouw

Spontaan noemt desgevraagd 8 procent van de afnemers de ACM als toezichthouder op de Wet OHP Landbouw. Vaker (16%) denkt men dat de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) toezicht houdt. Wanneer men uit een lijst met mogelijke toezichthouders kan kiezen (alleen degenen die het in eerste instantie niet wisten), noemt men de NVWA en de Nederlandse Handelsautoriteit (zelfverzonnen autoriteit) ook vaker dan de ACM.

Vier op vijf afnemers niet goed bekend met activiteiten ACM

Van de afnemers was 20 procent voor het onderzoek naar eigen zeggen al goed bekend met de ACM en haar activiteiten. De helft (46%) had nog niet van de ACM gehoord en een derde (34%) kent de ACM wel van naam, maar weet niet precies wat ze doet.

1 Achtergrond

1.1 Aanleiding

De Wet oneerlijke handelspraktijken in de landbouw- en voedselvoorzieningsketen (Wet OHP Landbouw) is op 1 november 2021 in werking getreden. Het doel van de wet is om de onderhandelingspositie van boeren, tuinders en vissers tegenover grotere en geconcentreerde marktpartijen te versterken. Zo mogen afnemers volgens de wet onder andere niet meer:

- (later dan) 30 dagen na afgesproken datum betalen voor geleverde producten;
- eenzijdig leveringscontracten wijzigen;
- orders op het laatste moment annuleren.

De Autoriteit Consument & Markt, de ACM, houdt toezicht op de Wet OHP Landbouw. Wanneer leveranciers ervaren of denken dat afnemers zich niet aan de regels houden, kunnen ze dit bij de ACM melden. Dat kan ook anoniem.

In oktober-november 2022 heeft I&O Research in opdracht van de ACM onderzoek uitgevoerd onder voedselproducenten om inzicht te krijgen in het functioneren van de wet in de praktijk. Een jaar later heeft de ACM I&O Research gevraagd om het onderzoek te herhalen onder afnemers van voedselproducten.

1.2 Doel van het onderzoek

Dit onderzoek in opdracht van de ACM heeft als doel om de kennis over de Wet OHP Landbouw te toetsen en vergroten onder afnemers van voedselproducten, dit vanuit de gedachte dat kennis een essentiële voorwaarde is om de wet na te leven. Dit onderzoek geeft inzicht in hoeverre de wet leeft bij afnemers en wat hun organisatie doet om zich aan deze wet te houden.

Onderzoeksvragen

In dit onderzoek onderscheiden we de volgende onderzoeksvragen:

- 1 Hoeveel kennis hebben afnemers over (de wet) oneerlijke handelspraktijken en de ACM?
- 2 Hoe hebben afnemers de Wet OHP Landbouw geïmplementeerd in hun organisatie?
- 3 In hoeverre houden afnemers (in brede zin) zich aan de Wet OHP Landbouw?

Daarmee richt het onderzoek zich primair op kennis, toepassing en naleving.

1.3 Methode, context en respons

Methode

Het onderzoek richt zich op grotere afnemers van voedselproducten. Hiervoor is gekozen omdat de Wet OHP Landbouw alleen geldt als er een ongelijke machtsverhouding bestaat tussen een afnemer en een leverancier. De omzetgrens is hierbij vastgesteld op 2 miljoen euro.¹ Omdat de bedrijfsomzet bij de steekproeftrekking niet bekend was, is ter vervanging geselecteerd op bedrijven met ten minste tien werknemers. Om deze doelgroep zo goed mogelijk te bereiken is gekozen voor telefonische interviews. De vragen en antwoordmogelijkheden (zie bijlage) zijn daarin voorgeprogrammeerd en zichtbaar op het computerscherm van de interviewers en worden direct aan de telefoon voorgelezen. De interviewers zijn geïnstrueerd terughoudend te zijn met het benoemen van de ACM als opdrachtgever van het onderzoek. Ook in de aankondigingsbrief is het exacte onderwerp (de Wet OHP Landbouw) niet expliciet genoemd, om zo de kennis en bekendheid met de wet zo zuiver mogelijk te kunnen toetsen. De interviewers hebben afnemers gebeld en gevraagd naar de eigenaar of directeur of iemand die 'zich bezighoudt met regelgeving en/of leveringsovereenkomsten' en die iets over het onderwerp kan zeggen. Daar waar afnemers van voedselproducten in dit rapport genoemd worden, gaat het dus om vertegenwoordigers van deze ondernemingen.

Periode en context

De telefonische interviews vonden plaats tussen 2 oktober en 9 november 2023. In het jaar voorafgaand aan de dataverzameling stegen de prijzen van voedingsmiddelen hard. Zo betaalden consumenten 7,9 procent meer in oktober 2023 dan een jaar eerder.²

---

¹ <https://www.acm.nl/nl/onderwerpen/concurrentie-en-marktwerking/concurrentie-en-afspraken-tussen-bedrijven/concurrentie-de-landbouw-en-voedselketen/verbod-oneerlijke-handelspraktijken-de-landbouwketen>

² <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2023/45/inflatie-daalt-naar-0-4-procent-in-oktober-5-1-procent-exclusief-energie>

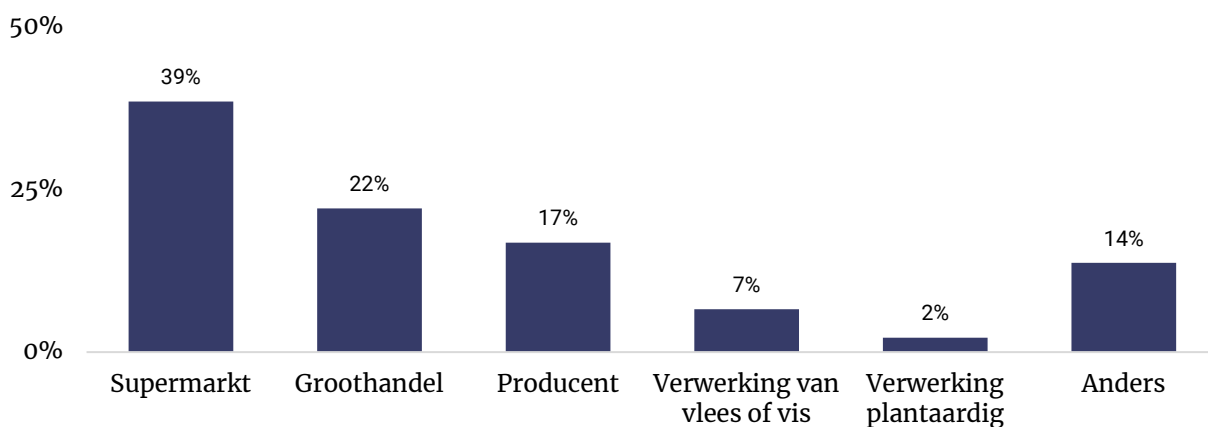

Steekproef en respons

Vanuit het Landelijk Informatiesysteem Arbeidsplaatsen (LISA³) zijn afnemers van voedselproducten geselecteerd. Dit is een landsdekkend register van betaalde arbeid in Nederland. Het register bevat informatie over alle bedrijfsvestigingen in Nederland. Aan de hand van de verdeling van bedrijven in de doelgroepsectoren zijn 4.000 bedrijfsvestigingen geselecteerd. Een deel van de bedrijven bleek na een eerste check buiten de doelgroep te vallen omdat ze minder dan € 2 miljoen omzet hadden. Daarnaast waren er weigeringen tot deelname of werd de juiste persoon binnen de organisatie niet bereikt. In totaal zijn binnen de steekproef van 4.000 bedrijven 226 geslaagde gesprekken afgenomen met bedrijven die binnen de doelgroep vallen (6% respons).

Twee op de vijf afnemers (39%) die aan het onderzoek meededen zijn supermarkten. Het gaat hier vaak om franchises met een hoofdfiliaal (Figuur 1.1). Een vijfde (22%) vertegenwoordigt een onderneming in de groothandel en 17 procent is producent. Een klein deel van de respondenten is verwerker van vlees, vis of plantaardige producten. De 14 procent afnemers in de categorie 'anders' zijn divers van aard, zo zitten er o.a. banketbakers, kwekerijen en horecaondernemingen tussen.

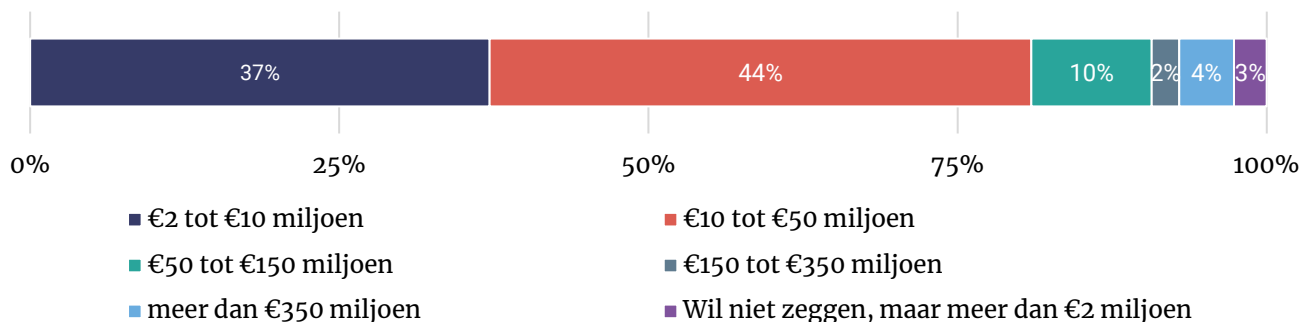
Figuur 1.1 - Onder welke groep valt uw onderneming? (n=226)

³ www.lisa.nl

Alle afnemers in het onderzoek hebben ten minste € 2 miljoen aan omzet. Ruim een derde (37%) valt in de omzetklasse € 2 tot € 10 miljoen en 44 procent heeft € 10 tot € 50 miljoen omzet (Figuur 1.2). Een minderheid (16%) zet jaarlijks meer dan € 50 miljoen om.

Figuur 1.2 – In welke omzetklasse valt uw onderneming? (n=226)

Het grootste deel van de afnemers in het onderzoek (86%) heeft leveringscontracten met Nederlandse leveranciers (Tabel 1.1) en zou dus aan de Wet OHP Landbouw moeten voldoen. Twaalf procent van de leveranciers vertegenwoordigen een coöperatie.

Tabel 1.1 – Aandeel afnemers met Nederlandse leveranciers en aandeel coöperaties. (n=226)

	Heeft uw onderneming leveringscontracten met Nederlandse leveranciers?	Is uw onderneming een coöperatie?
Ja	86%	12%
Nee	13%	84%
Weet niet / geen antwoord	1%	4%
Totaal	100%	100%

Weging en betrouwbaarheid

De resultaten in het onderzoek zijn niet gewogen omdat er geen betrouwbare cijfers zijn over het aantal onderneming per sector met ten minste € 2 miljoen omzet. Wel zijn alle resultaten geanalyseerd op verschillen tussen sectoren, omzetklasse en coöperaties versus niet-coöperaties. Alle benoemde verschillen in dit rapport zijn significant ($p < 0,05$). Op een aantal plekken geven we uitkomsten weer voor supermarkten, groothandel en producenten. De overige sectoren geven we vanwege een laag aantal deelnames niet apart weer.

Leeswijzer

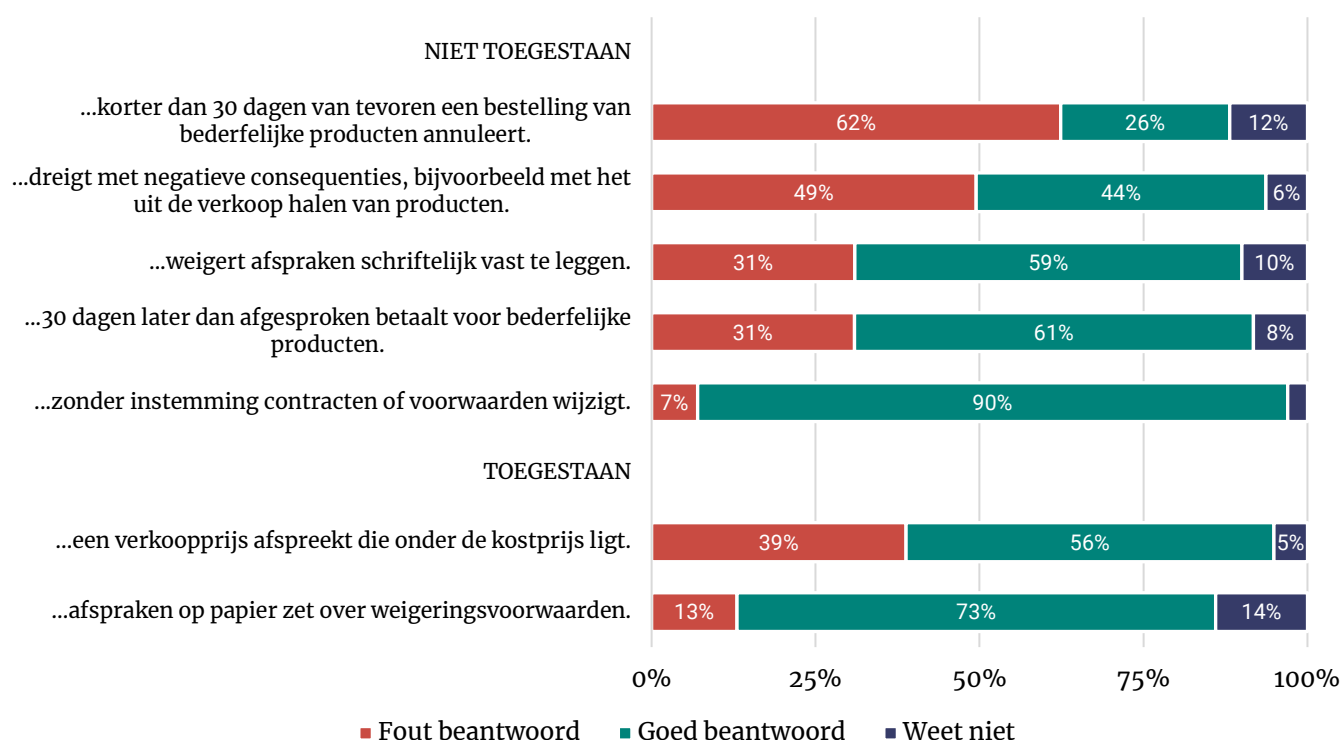
In hoofdstuk 2 gaan we in op de kennis bij afnemers over de Wet OHP Landbouw. Hoofdstuk 3 beschrijft de ervaringen die men zelf heeft met oneerlijke handelspraktijken. In hoofdstuk 4 bekijken we de implementatie van de Wet OHP Landbouw bij afnemers. Het rapport sluit af met hoofdstuk 5 dat ingaat op de bekendheid van de ACM. In de bijlagen staan de gebruikte vragenlijst en de verstuurde vooraankondiging.

2 Kennis over de Wet OHP Landbouw

2.1 Zes op de tien afnemers denken dat op korte termijn annuleren is toegestaan

De afnemers kregen vijf niet toegestane en twee toegestane handelspraktijken in willekeurige volgorde voorgelegd. Vooral van het door afnemers op korte termijn annuleren van een bestelling van bederfelijke producten (62%) en het dreigen met negatieve consequenties (49%) denkt een groot deel onterecht dat dit is toegestaan (Figuur 2.1). Daarnaast weet respectievelijk 12 procent en 6 procent niet of dit wel of niet mag. Dat het weigeren om afspraken vast te leggen (31% fout, 10% weet het niet) en het te laat betalen (31% fout, 8% weet het niet) niet is toegestaan, heeft men minder vaak fout. Een grote meerderheid (90%) van de afnemers heeft het juist dat contracten of voorwaarden niet eenzijdig aangepast mogen worden. Van de wel toegestane handelspraktijken is het opvallend dat 39 procent van de afnemers onterecht denkt dat men geen verkoopprijs onder de kostprijs mag afspreken.

Figuur 2.1 – Is het volgens de wet toegestaan dat u als afnemer... (n=226)

2.2 Driekwart afnemers nog niet bekend met Wet OHP Landbouw

Drie op de vier afnemers (76%) hadden voor het onderzoek nog niet van de Wet OHP Landbouw gehoord (Figuur 2.2). Hierbij speelt mogelijk mee dat de ACM zich in haar communicatie voornamelijk op leveranciers heeft gericht. Een kwart van de afnemers was al wel bekend met de wet: 6 procent zegt goed op de hoogte te zijn en 18 procent heeft ervan gehoord, maar kent de inhoud van de wet niet precies.

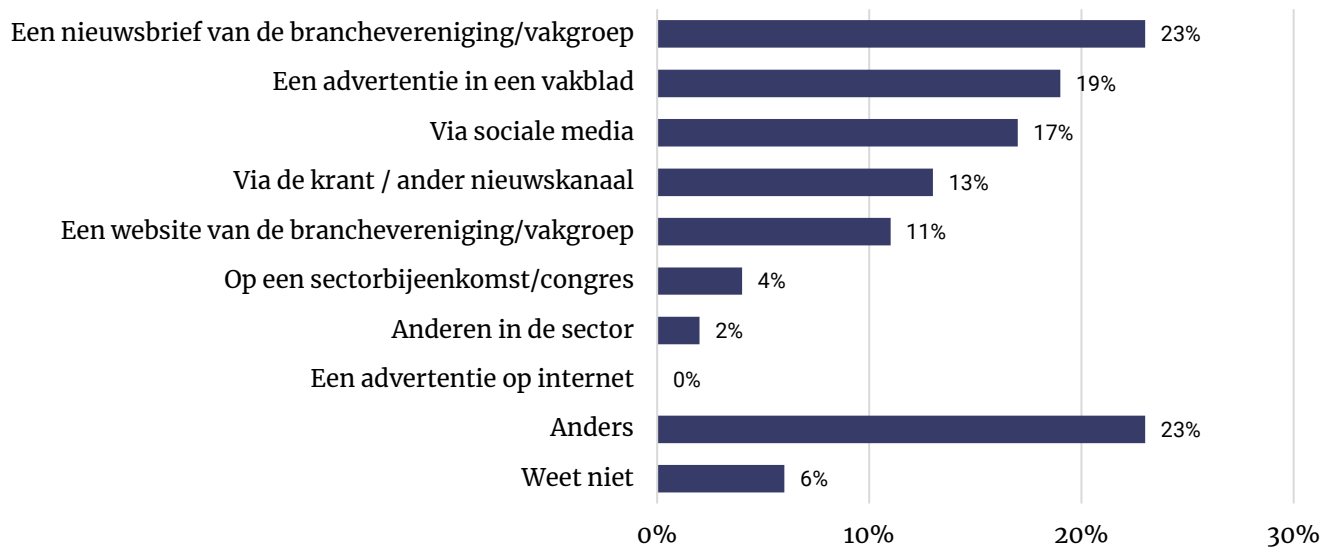

Figuur 2.2 – Had u voor deze vragenlijst wel eens gehoord van de Wet oneerlijke handelspraktijken landbouw- en voedselvoorzieningsketen? (n=226)

De afnemers die bekend zijn met de wet hoorden hier vooral over via nieuwsbrieven (23%), advertenties (19%) en/of social media (19%). Een kwart geeft een ander antwoord dan de voorgelegde kanalen. Een aantal franchisenemers in de supermarktbranche noemt dat ze het vanuit (het intranet van) het hoofdkantoor hebben gehoord. Andere antwoorden die men onder meer noemt, zijn ‘via een afnemer’ en ‘vanuit mijn eerdere functie’.

Figuur 2.3 – Waar/via welk kanaal heeft u iets over de Wet oneerlijke handelspraktijken gehoord? (meerdere antwoorden mogelijk; gesteld aan afnemers die van de wet gehoord hadden; =53)

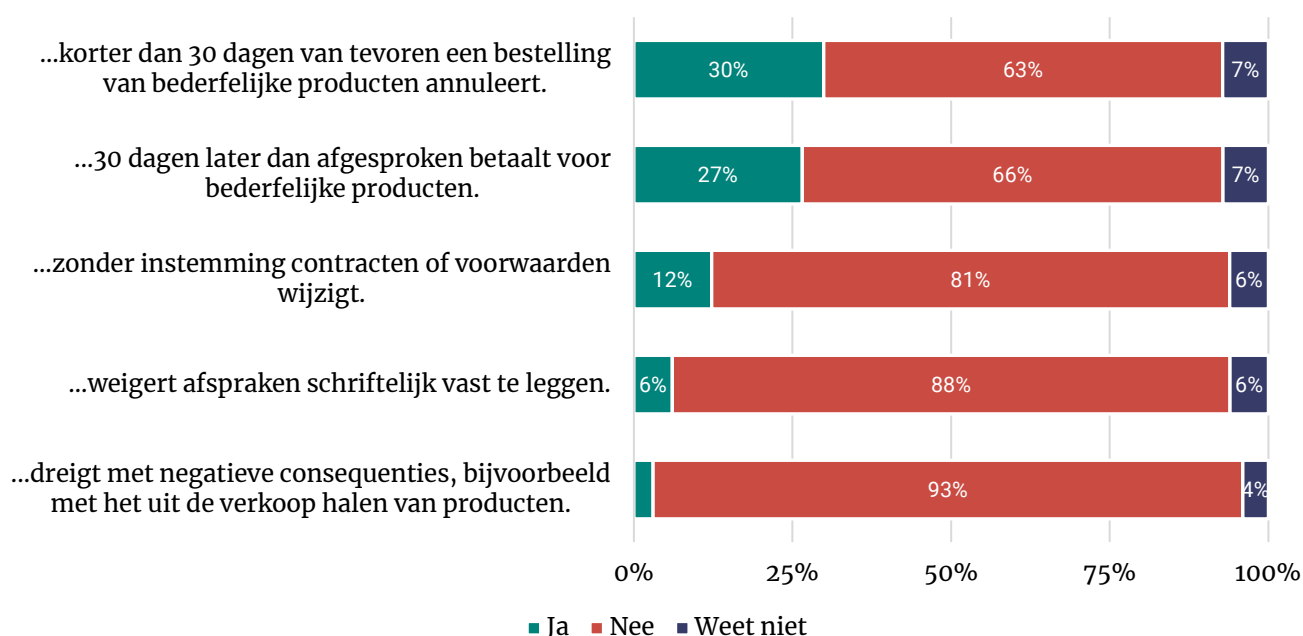
3 Ervaring met oneerlijke handelspraktijken

3.1 Drie op tien afnemers zien dat op korte termijn geannuleerd of te laat betaald wordt in hun sector

Drie op de tien afnemers (30%) hoorden in het afgelopen jaar dat andere afnemers in de sector korter dan 30 dagen van tevoren een bestelling van bederfelijke producten annuleerden (Figuur 3.1). Bijna net zoveel afnemers (27%) hoorden dat er meer dan 30 dagen te laat betaald werd voor bederfelijke producten. Men hoort minder over de oneerlijke handelspraktijken ‘zonder instemming contracten of voorwaarden wijzigen’ (12%), ‘weigeren afspraken schriftelijk vast te leggen’ (6%) en ‘dreigen met negatieve consequenties zoals het uit de verkoop halen van producten’ (3%).

Van het ‘zonder instemming contracten of voorwaarden wijzigen’ kennen afnemers vaker voorbeelden uit de praktijk als men ook denkt dat het is toegestaan (7% denkt onterecht dat dit mag, zie Figuur 2.1).

Figuur 3.1 – Heeft u het afgelopen jaar wel eens in uw sector gezien of gehoord dat andere afnemers... (n=226)

Ondernemers in de groothandel horen vaker over oneerlijke handelspraktijken

In Tabel 3.1 is voor supermarkten, groothandelaren en producenten weergegeven of ze het afgelopen jaar over verschillende oneerlijke handelspraktijken gehoord hebben. Afnemers in de groothandel hebben gemiddeld meer gehoord van oneerlijke handelspraktijken. Bijna de helft van de groothandelaren kent gevallen van kort van tevoren annuleren (47%) en te laat betalen (46%). Een vijfde (20%) zag of hoorde dat afnemers contracten of voorwaarden eenzijdig wijzigden. In de supermarktsector hebben afnemers juist minder te maken met deze oneerlijke handelspraktijken. Ook bij producenten lijken oneerlijke handelspraktijken mogelijk iets meer te spelen, maar vanwege het lage aantal producenten is dit niet statistisch vast te stellen (het verschil is niet significant).

Tabel 3.1 – Heeft u het afgelopen jaar wel eens in uw sector gezien of gehoord dat andere afnemers... (uitgesplitst naar sector)

	Totaal (n=226)	Supermarkt (n=87)	Groothandel (n=50)	Producent (n=38)
...korter dan 30 dagen van tevoren een bestelling van bederfelijke producten annuleert.	30%	19% -	47% +	42%
...30 dagen later dan afgesproken betaalt voor bederfelijke producten.	27%	13% -	46% +	29%
...zonder instemming contracten of voorwaarden wijzigt.	12%	5% -	20% +	19%
...weigert afspraken schriftelijk vast te leggen.	6%	3%	6%	11%
...dreigt met negatieve consequenties, bijvoorbeeld met het uit de verkoop halen van producten.	3%	3%	0%	0%
Totaal	100%	100%	100%	100%

Rood '+'= significant hoger dan gemiddeld.

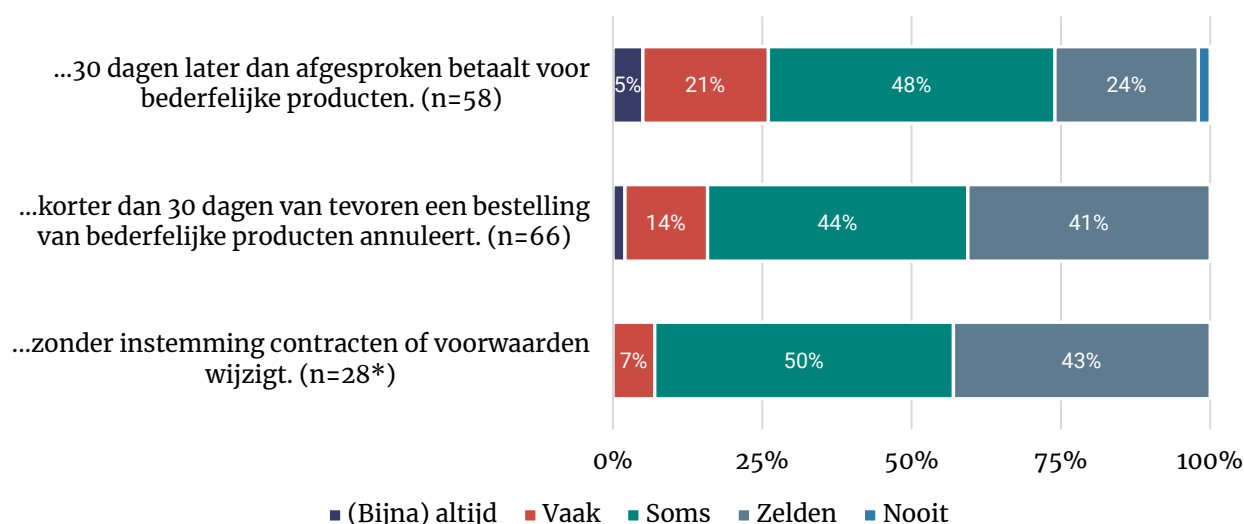
Groen '-'= significant lager dan gemiddeld.

3.2 Dertig dagen na afgesproken datum betalen komt relatief vaak voor

We hebben afnemers die gevallen kenden van oneerlijke handelspraktijken gevraagd hoe vaak men dit de afgelopen twee jaar meemaakte. Vooral het te laat betalen is niet ongevoerd: een kwart van de afnemers (26%) zegt dat dit bijna altijd of vaak voorkomt. Daarentegen zegt ook een kwart (24%) dat, hoewel ze meemaakten dat te laat betaald werd, dit zelden voorkomt. Het kort van tevoren annuleren van bestellingen met bederfelijke producten (16% zag dit vaak of bijna altijd in de afgelopen 2 jaar, 41% zelden) en het zonder instemming wijzigen van contracten of voorwaarden (7% vaak; 43% zelden) komen minder voor.

Van alle afnemers in het onderzoek maakte 6 procent de afgelopen jaren altijd of vaak mee dat afnemers te laat betaalden. Vier procent maakte mee dat afnemers bestellingen te laat annuleerden en 1 procent zag vaak dat afnemers contracten of voorwaarden zonder instemming wijzigden.

Figuur 3.2 – Hoe vaak heeft u dit ongeveer de afgelopen 2 jaar meegemaakt?
(vervolgvraag bij oneerlijke handelspraktijken waarvan men iets gezien of gehoord heeft)

* Indicatieve uitkomsten. Voor de oneerlijke praktijken 'weigeren afspraken schriftelijk vast te leggen' en 'dreigen met negatieve consequenties zoals het uit de verkoop halen van producten' zijn onvoldoende waarnemingen om ze in deze figuur op te nemen.

4 Implementatie Wet OHP Landbouw

4.1 Naleving Wet OHP Landbouw vooral belegd bij directie of management

Een derde van de afnemers (33%) heeft de naleving voor de Wet OHP Landbouw bij een specifieke persoon of afdeling binnen de organisatie belegd (Tabel 4.1). De eigenaar, directeur of manager wordt het vaakst genoemd. Hierna volgen de afdeling inkoop of verkoop en de kwaliteitsafdeling of individuele kwaliteitsmedewerkers.

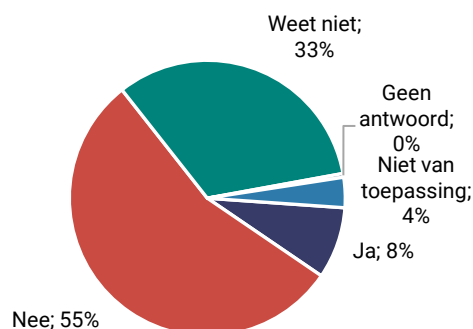
Tabel 4.1 – Is er iemand binnen uw onderneming verantwoordelijk voor de naleving van de Wet OHP Landbouw? (n=226)

	%
Ja	33%
Nee	39%
Weet niet	25%
Geen antwoord	3%
Totaal	100%

4.2 Helpt afnemers voerde geen aanpassingen door naar aanleiding van de Wet OHP Landbouw

Acht procent van de afnemers voerde een of meerdere wijzingen door om te voldoen aan de Wet OHP Landbouw (Figuur 4.1). Het gaat dan onder andere om het aanpassen van voorwaarden in leveringscontracten, het opzetten of aanpassen van een klachtenloket of het instellen van een compliance cursus. Afnemers waarvan de onderneming een coöperatie is, noemen vaker dan anderen dat ze aanpassingen doorvoerden.

Figuur 4.1 – Heeft uw onderneming aanpassingen doorgevoerd in de bedrijfsvoering om te voldoen aan de Wet OHP Landbouw? (n=226)

Veel afnemers doen niets omdat ze niet van de Wet OHP Landbouw weten

Ruim de helft van de afnemers heeft niets gedaan naar aanleiding van de nieuwe Wet OHP Landbouw. Veel van deze afnemers zeggen dat ze niets hebben gedaan omdat ze niet op de hoogte waren van de wetswijziging. Ook hoefden veel afnemers naar eigen zeggen niets aan te passen omdat ze altijd al aan de regels uit de wet voldeden.

5 Bekendheid Autoriteit Consument & Markt

5.1 Acht procent noemt de ACM spontaan als toezichthouder Wet OHP Landbouw

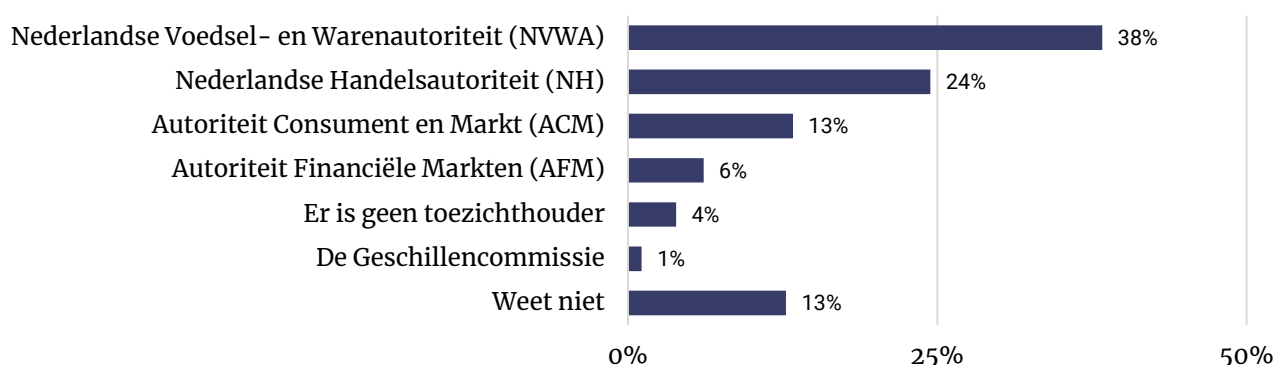
De afnemers is 'open' gevraagd of ze weten wie de toezichthouder is voor de Wet oneerlijke handelspraktijken. Acht procent van de afnemers noemt zonder hulp de ACM als toezichthouder. Vaker denkt men echter dat de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) toezicht houdt (16%). Zes procent weet het niet zeker, maar schat in dat een ministerie de toezichthouder is. Ook noemt 5 procent 'de overheid' in het algemeen.

Tabel 5.1 – Welke organisatie houdt volgens u toezicht op de Wet oneerlijke handelspraktijken landbouw- en voedselvoorzieningsketen? (open vraag; n=226)

Antwoord	Genoemd door
NVWA	16%
ACM	8%
Ministerie (LNV, EZK of ongespecificeerd ministerie)	6%
Overheid (ongespecificeerd)	5%

De afnemers die de ACM niet spontaan als toezichthouder noemden, kregen een lijst met mogelijke toezichthouders voorgelegd. Ook met deze voorgelegde lijst is de NVWA het meest gekozen antwoord (36%) (Figuur 5.1). De ACM (13%) staat na de Nederlandse Handelsautoriteit (zelfverzonnen autoriteit) (24%) op de derde plaats. Zes procent van de afnemers denkt dat de AFM toezicht houdt en 4 procent denkt dat er geen toezichthouder is. Dertien procent geeft aan het echt niet te weten.

Figuur 5.1 – De organisatie die toezicht houdt op de Wet is benieuwd of ondernemers weten dat zij dit doet. Het is een van de volgende organisaties. Welke denkt u dat het is? (vraag gesteld aan afnemers die niet spontaan de ACM noemden; n=180)

5.2 Vier op vijf afnemers niet goed bekend met activiteiten ACM

De helft van de afnemers (46%) had voor het onderzoek nog nooit gehoord van de ACM (Figuur 5.2). Wanneer men de ACM wel kent, weet men vaak niet precies wat de ACM doet (34%). Een vijfde (20%) is goed bekend met de ACM en haar activiteiten.

Figuur 5.2 – Had u voor dit onderzoek wel eens gehoord van de ACM? (n=226)

A Bijlage: vragenlijst

Vragenlijst afnemersenquête

<n.b. deze introtekst printen we ook op apart blad dat enquêteurs bij de hand hebben>

Goedemorgen/middag/avond, u spreekt met .... van I&O Research.

Ik bel u over een onderzoek dat wij uitvoeren. Dit gaat over de praktijk van de regels die ervoor zouden moeten zorgen dat de onderhandelingspositie van leveranciers van voedingsproducten versterkt wordt. Dit onderzoek geeft u de kans om het perspectief van u als afnemer te delen. Als het goed is heeft u onlangs een brief hierover ontvangen.

Wilt u meedoen aan het onderzoek? Het beantwoorden van de vragen duurt ongeveer 10 minuten. Antwoorden zullen vertrouwelijk worden verwerkt en zijn niet herleidbaar naar u of uw bedrijf.

Enq: indien men meer vraagt over het doel van het onderzoek

Het doel van dit onderzoek is meer inzicht krijgen in hoe de regels leven in de praktijk. Het doel is dus het vergroten van kennis en het verbeteren van toezicht, niet het opsporen van overtredingen.

Indien men echt verder doorvraagt, dan kan gezegd worden dat het onderzoek van de Autoriteit Consument en Markt (de ACM) komt. Een onafhankelijke toezichthouder. Hier volgen later dan nog een aantal vragen over. **N.B. enquêteur: graag noteren als deze informatie gegeven is!**

Checkvragen onderneming

Als eerste zal ik een aantal algemene vragen stellen om te checken of de regels op uw bedrijf van toepassing zijn.

1. Onder welke groep valt uw onderneming? Indien meerdere van toepassing, geef de hoofdactiviteit van de onderneming aan.
  - a. Verwerking van vlees of vis
  - b. Verwerking plantaardig
  - c. Producent
  - d. Groothandel
  - e. Supermarkt
  - f. Anders, namelijk...

2. In welke omzetklasse valt uw onderneming?
  - a. Minder dan €2 miljoen. → einde vragenlijst. 'Helaas valt u dan niet onder de doelgroep voor dit onderzoek. Toch bedankt voor uw tijd.'
  - b. Tussen de €2 miljoen en €10 miljoen. → V4
  - c. Tussen de €10 miljoen en €50 miljoen. → V4
  - d. Tussen de €50 miljoen en €150 miljoen. → V4
  - e. Tussen de €150 miljoen en €350 miljoen. → V4
  - f. Meer dan €350 miljoen. → V4
  - g. Wil ik niet zeggen (optie niet actief aanbieden) → V3

3. Om te kunnen bepalen of u onder de doelgroep valt van dit onderzoek, wil ik u vragen de volgende vraag te beantwoorden. Kunt u aangeven of uw onderneming meer of minder dan €2 miljoen omzet heeft?
  - a. Meer
  - b. Minder → einde vragenlijst. 'Helaas valt u dan niet onder de doelgroep voor dit onderzoek. Toch bedankt voor uw tijd.'
  - c. Wil ik niet zeggen (optie niet actief aanbieden) → door met vragenlijst

4. Heeft uw onderneming leveringscontracten met Nederlandse leveranciers?
  - d. Ja
  - e. Nee

5. Is uw onderneming een coöperatie?
  - a. Ja
  - b. Nee

Kennis Wet OHP Landbouw

We gaan het nu hebben over de regels.

Kunt u van iedere situatie aangeven of de beschreven gedraging is toegestaan of niet?

Is het volgens de wet toegestaan dat u als afnemer...

6. ... 30 dagen later dan afgesproken betaalt voor bederfelijke producten.
  - a. Ja
  - b. Nee
  - c. Weet ik niet
7. ... korter dan 30 dagen van tevoren een bestelling van bederfelijke producten annuleert.
  - a. Ja
  - b. Nee
  - c. Weet ik niet
8. ... een verkoopprijs afsprekt die onder de kostprijs ligt.
  - a. Ja
  - b. Nee
  - c. Weet ik niet
9. ... zonder instemming contracten of voorwaarden wijzigt.
  - a. Ja

- b. Nee
  - c. Weet ik niet
10. ...weigert afspraken schriftelijk vast te leggen.
- a. Ja
  - b. Nee
  - c. Weet ik niet
11. ...afspraken op papier zet over weigeringsvoorwaarden.
- a. Ja
  - b. Nee
  - c. Weet ik niet
12. ...dreigt met negatieve consequenties, bijvoorbeeld met het uit de verkoop halen van producten.
- a. Ja
  - b. Nee
  - c. Weet ik niet

Alleen een verkoopprijs afspreken onder de verkoopprijs en het op papier zetten van afspraken over weigeringsvoorwaarden is toegestaan. Alle andere gedragingen zijn niet toegestaan. De verboden gedragingen zijn opgenomen in de Wet oneerlijke handelspraktijken in de landbouw- en voedselvoorzieningsketen, ook wel de Wet OHP Landbouw genoemd.

Deze wet beschermt sinds eind vorig jaar leveranciers van landbouw- en voedingsproducten. en is bedoeld om de onderhandelingspositie van relatief kleine leveranciers tegenover grotere marktpartijen te versterken. Dit betekent dat indien u zaken doet met relatief kleine leveranciers, u gebonden bent aan een aantal wettelijke voorschriften. Uw onderneming moet onder andere:

- **Binnen de afgesproken termijn betalen**
  - **Minimaal 30 dagen van tevoren een bestelling annuleren**
  - **Alleen na instemming contracten of voorwaarden wijzigen**
  - **Accepteren afspraken schriftelijk vast te leggen**
  - **Zich onthouden van dreigen met negatieve consequenties**
13. Had u voor deze vragenlijst wel eens gehoord van de Wet oneerlijke handelspraktijken landbouw- en voedselvoorzieningsketen?
- a. Nee, tot de aankondiging van het onderzoek had ik er nog nooit van gehoord → V15
  - b. Ja, maar ik wist niet precies wat de wet inhield
  - c. Ja, ik ben goed bekend met de wet
14. Waar/via welk kanaal heeft u iets over de Wet oneerlijke handelspraktijken gehoord?
- a. Een nieuwsbrief van de branchevereniging/vakgroep
  - b. Een website van de branchevereniging/vakgroep
  - c. Een advertentie op internet
  - d. Een advertentie in een vakblad
  - e. Via de krant / ander nieuwskanaal

- f. Via sociale media
- g. Anderen in de sector
- h. Op een sectorbijeenkomst/congres
- i. Anders, namelijk...

Voorkomen oneerlijke handelspraktijken

Om meer inzicht te krijgen in hoe vaak oneerlijke handelspraktijken voorkomen, wil ik u een aantal vragen stellen over de regels. U kunt met 'ja' of 'nee' antwoorden.

15. Heeft u het afgelopen jaar wel eens in uw sector gezien of gehoord dat andere afnemers...:
- a. ... 30 dagen later dan afgesproken hebben betaald voor bederfelijke producten
  - b. ...korter dan 30 dagen van tevoren een bestelling van bederfelijke producten hebben geannuleerd
  - c. ...zonder instemming contracten of voorwaarden hebben gewijzigd
  - d. ... het schriftelijk vastleggen van afspraken hebben geweigerd
  - e. ...hebben gedreigd producten uit de verkoop te halen omdat een leverancier een melding zou doen van oneerlijke handelspraktijken

Bij ja, meteen de vervolgvraag: Hoe vaak heeft u dit ongeveer de afgelopen 2 jaar meegemaakt? *Nooit / zelden / soms / vaak / (bijna) altijd*

Implementatie Wet OHP Landbouw

We gaan het nu hebben over de implementatie van de regels.

16. Is er iemand binnen uw onderneming verantwoordelijk voor de naleving van de Wet OHP Landbouw?

- a. Ja
- b. Nee → V18

17. Bij welke functie is dit belegd? ...

(Open)

18. Heeft uw onderneming aanpassingen doorgevoerd in de bedrijfsvoering om te voldoen aan de Wet OHP Landbouw?

- a. Ja
- b. Nee → V20
- c. Weet ik niet → V21

19. Welke aanpassingen heeft uw onderneming doorgevoerd om zich aan de Wet OHP Landbouw te houden?

Meerdere antwoorden zijn mogelijk

- a. Voorwaarden in leveringscontracten aangepast
- b. Klachtenloket opgezet of aangepast aan de nieuwe situatie
- c. Compliance cursus of iets soortgelijks beschikbaar gesteld over de Wet OHP Landbouw
- d. Intern informatie over de Wet OHP Landbouw verspreid onder werknemers
- e. Anders, namelijk...

Na vraag 18 door naar vraag 21.

20. Waarom niet?

21. Wilt u verder nog iets toelichten over de wat uw onderneming doet om zich aan de Wet OHP Landbouw te houden?

- a. Ja, namelijk...
- b. Nee

Bekendheid met de ACM

Dan volgen nu een aantal vragen over de toezichthouder.

22. Welke organisatie houdt volgens u toezicht op de Wet oneerlijke handelspraktijken landbouw- en voedselvoorzieningsketen? ...

(open)

Bij weet ik niet of het foute antwoord:

De organisatie die toezicht houdt op de Wet is benieuwd of ondernemers weten dat zij dit doet. Het is een van de volgende organisaties. Welke denkt u dat het is?

23. Is dat de...

- a. Autoriteit Financiële Markten (AFM)
- b. Autoriteit Consument en Markt (ACM)
- c. Nederlandse Handelsautoriteit (NH)
- d. De Geschillencommissie
- e. Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA)
- f. Er is geen toezichthouder
- g. Ik weet het niet

Het juiste antwoord is de Autoriteit Consument en Markt (ACM). De ACM houdt toezicht op oneerlijke handelspraktijken in de landbouw- en voedselvoorzieningsketen en kan naar aanleiding van een melding een onderzoek starten en boetes opleggen.

24. Had u voor dit onderzoek wel eens gehoord van de ACM?

- a. Nee, nog nooit van gehoord
- b. Ja, maar ik weet niet precies wat de ACM doet
- c. Ja, ik ken de ACM en haar activiteiten

Meer informatie over de wet oneerlijke handelspraktijken landbouw kunt u vinden op de website van de ACM:

www.acm.nl

Overige vragen

Om af te sluiten... Heeft u nog opmerkingen over deze vragenlijst of is er nog iets anders dat u kwijt wilt?

(open)

Hartelijk dank voor het telefonisch beantwoorden van de vragen. De antwoorden zullen geanalyseerd worden en worden verwerkt in een rapportage.

B Bijlage: vooraankondiging

<<adrsnaam, Verdana 9>>
T.a.v. eigenaar/directie
<<adres>>
<<poco7>> <<woonplaats>>

Datum	Kenmerk	Bijlagen	Contact
26-09-2023	EOHP2023	-	0800-0191

Aankondiging onderzoek regels leveranciers en afnemers landbouw- en voedselvoorzieningsketen

Geachte eigenaar of directeur,

Leveranciers en producenten van voedingsproducten hebben een zakelijke relatie met hun afnemers. Soms gaan er dingen tussen leverancier en afnemer niet goed en wordt er bijvoorbeeld te laat betaald. Sinds 1 november 2021 zijn er regels die de onderhandelingspositie van leveranciers zou moeten versterken. I&O Research is gevraagd om te onderzoeken of dit in de praktijk ook het geval is. Het onderzoek is gericht op het verkrijgen van inzichten en niet op het opsporen van overtredingen. Heeft u iets gehoord over de regels? Deze en andere vragen komen aan bod. U hoeft zich niet voor te bereiden. Uw antwoorden worden vertrouwelijk verwerkt.

Hoe doet u mee?

U hoeft nu nog niets te doen. Vanaf **2 oktober** kunt u gebeld worden door een interviewer van I&O Research met de vraag of u (of iemand anders binnen uw organisatie die zich bezighoudt met regelgeving en/of leveringsovereenkomsten) kort aan de telefoon een aantal vragen wilt beantwoorden. Dit duurt ongeveer **10 minuten**. Wilt u deze afspraak alvast plannen? Dan kunt u contact opnemen met de helpdesk van I&O Research via helpdesk@ioresearch.nl of **0800-0191**.

Waarom meedoen?

Vorig jaar is door I&O Research een onderzoek uitgevoerd onder leveranciers van voedselproducten om te onderzoeken of zij bekend zijn met de regels en hun rechten. Dit onderzoek is voor u als afnemer een kans om uw perspectief te delen. Daarmee draagt u bij aan een eerlijkere markt.

Hoe komen we bij u?

Voor dit onderzoek worden vanuit het Landelijk Informatiesysteem van Arbeidsplaatsen (www.lisa.nl) willekeurig 4.000 afnemers van voedselproducten benaderd. U bent daar één van. Uw deelname is daarom erg belangrijk: u vertegenwoordigt veel andere ondernemers die niet zijn uitgenodigd. Uw adresgegevens zijn uitsluitend gebruikt voor het toesturen van deze brief en worden losgekoppeld van de door u gegeven antwoorden. Uw antwoorden worden dus volledig vertrouwelijk verwerkt.

Wat of wie is I&O Research?

I&O Research is een onafhankelijk onderzoeksbureau dat voor diverse partijen onderzoek uitvoert (Zie ook: www.ioresearch.nl). I&O Research houdt zich aan de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) en gebruikt uw gegevens uitsluitend voor dit onderzoek.

Heeft u nog vragen?

Neem dan contact op met de helpdesk van I&O Research. Dit kan op verschillende manieren:

- door een e-mail te sturen naar helpdesk@ioresearch.nl
- door (gratis) te bellen naar **0800-0191**
- door een bericht te sturen via WhatsApp naar **06-86826208**

U kunt verwijzen naar het kenmerk van deze brief.

Met vriendelijke groet,

[naam],

I&O Research

Contactgegevens

I&O Research Enschede

Zuiderval 70
Postbus 563
7500 AN Enschede
053 - 200 52 00
KVK-nummer 08198802
info@ioresearch.nl
www.ioresearch.nl

I&O Research Amsterdam

Piet Heinkade 55
1019 GM Amsterdam
020 - 308 48 00
info@ioresearch.nl
www.ioresearch.nl